

Příloha k protokolu o SZZ č.

Diplomant: Bc. Kristýna Slouková

Vysoká škola: FF JU v Českých Budějovicích

Aprobace: literárně-historická studia

Katedra: Ústav kulturních studií

Recenzent * / PhDr. Bc. Jan Ivanega
diplomové práce

Datum odevzdání posudku 27. srpna 2015

Vedoucí */
Mgr. Hynek Látal, PhD.

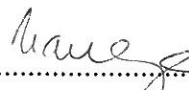
.....

POSUDEK DIPLOMOVÉ PRÁCE

Inspirační zdroje a předobrazy Landfrasovy zahrady v Jindřichově Hradci

výborně

Návrh na klasifikaci diplomové práce:

.....
podpis recenzenta diplomové práce

V Českých Budějovicích

dne 27. srpna 2015

Stupeň klasifikace:	výborně	velmi dobře	dobře	nevyhověl
---------------------	---------	-------------	-------	-----------

Kristýna Slouková, *Inspirační zdroje a předobrazy Landfrasovy zahrady v Jindřichově Hradci* (diplomová práce), Ústav kulturních studií FF JU, České Budějovice 2015, 147 stran, 90 obrazových příloh

Oponentský posudek

Kristýna Slouková ve své diplomové práci vhodně navázala na bakalářskou práci, již věnovala Landfrasově vile v Jindřichově Hradci. V diplomové práci rozšířila svůj zájem i na pozoruhodnou zahradu objektu. Výchozí otázku zformulovala takto: „*Kde však Alois Landfras získal potřebné vědomosti k vybudování této zahrady? Z jakých zdrojů mohl načerpat inspiraci pro svou zahradní tvorbu? Kdy měl během svého života příležitosti seznámit se s architekturou zahrad?*“ (s. 8).

V přehledně rozčleněné práci postupně představuje problematiku vývoje zahradního umění do konce 18. století se zvláštním zřetelům k anglickým krajinným parkům a jejich odezvě na kontinentu i v Čechách. Vzápětí představuje stavebníka a stavitele objektu, jindřichohradeckého tiskaře Aloise Landfrase a místního stavitele Josefa Schaffera. Samostatnou pozornost Slouková věnuje otázce možných předobrazů a inspiračních zdrojů zahrady. Hledá je ve významných parcích v Čechách i v okolních zemích a v dobové literatuře, které řadí poněkud nepřehledně (proč mluví nejprve o zahradách v okolí, pak o Praze, pak o Vídni, pak o obecných rysech sociální emancipace měšťanstva a pak o zahradách v Sasku?, s. 50-80). V práci mi chybí samostatný ucelený popis zahrady a shrnutí jejích mladších osudů (výklad na s. 34 a obr. 19-25 čtenáři neznalému objektu nestačí).

Obligátní přehled literatury pojímá autorka skutečně pouze přehledově, bez hlubšího kritického hodnocení uváděných titulů.¹ Je škoda, že se autorka neseznámila s recentními výzkumy černínských krajinných parků.² Vzhledem k oprávněné pozornosti, kterou Slouková věnuje parku v Jemčině, bych očekával, že se zastaví i u dalšího černínského parku v Krásném Dvoře. Podobně by autorčiny interpretace prohloubila znalost prací Karla Stibrala a Kennetha Clarka.³ Ve výkladu o stěžejních osobnostech (C. Brown, H. Repton, F. Sckell) by bylo vhodné opřít se o jejich monografie.

Občas autorčiny výklad působí poněkud zjednodušeně: „*Ve středověku člověk zaujímal bázlivý a úctyplný postoj k přírodě a zprvu se do ní neodvažoval příliš zasahovat.*“ (s. 12). Takto zjednodušené vnímání středověkého vztahu k přírodě je překonané díky výzkumům krajinné archeologie a historické ekologie. Ani krajinný park není „přírodou“ a vegetaci upravuje stejně „násilně“ jako francouzská zahrada, jen odlišným způsobem (s. 16 aj.). Stejně tak nelze souhlasit s autorčiny vnímáním Sternovy *A sentimental journey* jako díla „vymykajícího se současným cestopisům“ – Stern naopak završuje dosavadní vývoj cestopisné literatury a zakládá novou tradici (s. 26-27). Podobně je diskutabilní, nakolik lze směřovat první krajinné parky v Čechách vznikající na sklonku 18. století s mladšími parky ze století 19. (s. 32). Právě výklad o krajinných parcích v Čechách, který by měl být logickým završením autorčina zájmu o parky v Evropě, působí mírně zmatečně. Otázkou je, nakolik je v textu funkční výklad o hameau (s. 28). Podobně si nejsem jist o funkčnosti zařazení výkladu o Filipově (s. 61) a vůbec dalších objektech, vzniklých až po Landfrasově zahradě.

Výklad o Landfrasově zahradě, který je jádrem práce, však stojí na pevných základech důkladné znalosti objektu. Ve výkladu o staviteli Schafferovi Slouková představuje přesný vhled do života maloměstského architekta „mezi časy“ a nabízí přesvědčivé slohové charakteristiky jeho díla i důvody jeho oblíbenosti. Uvítal bych, kdyby se autorka hlouběji zabývala otázkou Schafferova studia, byť jen hypoteticky (s. 37 an). Zásadním přínosem Kristýny Sloukové je identifikace Landfrasova zahradníka Franze Wandrousche (s. 39 an), jen je škoda, že nevyužila získané informace a nešla dál „po stopě“, třeba matriční rešerší.⁴ Velmi cenný je také vhled do

¹ Nakolik jsou Mukovy výklady jen apologetickou konstrukcí, a nakolik mají oporu v pramenech? Z čeho vycházel při výkladu o Landfrasově cestovatelské zálibě a nakolik jsou jeho závěry přesvědčivé?

² Šantrůčková, Markéta, *Krajinná tvorba Jana Rudolfa Černína. Vznik a vývoj parků v Krásném Dvoře, Jemčině, Petrohradě a Chudenicích*, Praha 2014.

³ Stibral, Karel, *Proč je příroda krásná?*, Praha 2005. – Idem, *O malebnu*, Praha 2012. – Clark, Kenneth, *Landscape into art*, první vydání 1949.

⁴ SOA Třeboň, *Sbírka matrik, FÚ Jindřichův Hradec*, kniha 15 (digi.ceskearchivy.cz): narození Josepha Wandrousche 17. března 1838, křest 18. března. Syn Franze Wandrousche, zahradníka u Landfrase, syna Josepha W., zahradníka ve Veselí, a Barbory rozené Zelené. Matka Maria, dcera krumlovského hostinského Bart. Albrechta. Svědci: Alois Landfras a Josefa Landfras.

funkce zahrady ve společenském životě objednavatele, jakož i přesvědčivé hodnocení jejich kvalit. Řadu správných postřehů Slouková uvádí také ve výkladu o řetězu inspiračních zdrojů, na jejichž konci je Landfrasova zahrada. Z mého pohledu je však autorčino hledání zdrojů občas až příliš úporné. Slouková jakoby někdy zapomínala na v úvodu postulovanou obezřetnost vůči hledání jednoznačných předloh (s. 9) a vzory hledá pomocí sice neověřitelných (a nevyvratitelných), ale přeci jen příliš vratkých konstrukcí, v nichž je až příliš „možná“ a „kdyby“ (s. 48 an). Třeba teze o vlivu teplického divadla na Landfrasův zahradní pavilon nepůsobí příliš věrohodně – autorčino tvrzení o architektonické blízkosti obou staveb není na místě, podobná „postneopalladiánská“ klasicizující architektura byla ve své době všeobecně rozšířena a nalezení konkrétního vzoru je nejspíš nemožné.⁵ Hledání příbuznosti mezi Cibulkou a Landfrasovou zahradou působí poněkud násilně, autorkou uváděné příbuzné prvky jsou základními elementy krajinného parku i zahrady (s. 67).

Přesvědčivější než hledání vzorů na údajných Landfrasových obchodních cestách, na nichž snad mohli navštěvovat některé parky, je Slouková na půdě výkladu o regionálních realitách. Její výklad o významu zahrady v Klášteříčku, parku v Jemčině a zahradnické literatuře v gymnaziální knihovně je naprosto přesvědčivý, skvěle postihuje třeba „kompilativní“ dobový způsob práce architekta, s. 84). Na místě je i hledání inspirace v Praze.

Jen menším problémem jsou občasné věcné nepřesnosti. O Velké Británii nelze koncem 17. století hovořit, vzniká až roku 1707 (s. 15). Podobně zarazí tvrzení o recepci krajinných parků v „Rakousku-Uhersku“ (vzniká 1867) ve druhé půli 18. století (s. 23). Zarážející je i zařazení Arthura Schopenhauera mezi osvícenské filozofy (s. 23). Ke Klamovce se dochovalo minimálně zaměření stabilního katastru, kde je usedlost zanesena pod starším jménem Okrouhlík (s. 69). Totéž platí pro zahradu v Neuwaldegg, kterou Slouková popisuje pouze na základě částečného zaměření, aniž by znala kompletní plán parku (plán reprodukuje Martin Krummholz, jehož práci autorka cituje).⁶ Autorem části buquoyských kvašů není Josef Schutz, jak uvádí starší literatura, ale Alois Gustav Schulz (správně u Krummholze). Na místě není oddělovat oboru a zahradu v Jemčině (s. 59). Šlo o jednotně komponovaný celek, i obora, jakkoliv primárně s hospodářským významem, měla své estetické kvality.⁷ Je skvělé, že autorka pracuje s kartografickými podklady, kromě stabilního katastru mohla využít i mapy prvního vojenského mapování (zejm. u Chotovin – na josefínských mapách je dobře vidět starší fáze parku, s. 53).

V práci absolventky filozofické fakulty čtenáře nepříjemně překvapí značné množství překlepů (hrubky: s. 4, 10, 86, dále: překlepy: s. 5, 7, 9, 16, 20, 29, 30, 32, 35, 37, 56, 75, 84 dále „salla terena“ místo „sala terrena“, s. 14 aj., Nicolas Fouquet místo Fouquet, s. 14, Liebnez místo Leibniz, s. 16 aj., Laxenburg místo Laxenburg, s. 60 aj.). Přestože jsou překlepy zejména v určitých pasážích obtěžující, svědčí spíše o nedostatečné závěrečné korektuře. Kladem jazykové stránky práce je čtivý a sdělný jazyk, jen minimálně narušovaný stylistickými neobratnostmi (anakolut, s. 63, chybný komparativ „nížeji“ na s. 73).

Shrnuji: Kristýna Slouková si pro diplomovou práci zvolila nosné téma představení významné a polozapomenuté regionální památky, jejíž poznání obohatila o celou řadu pozoruhodných informací. Jakkoliv nelze se všemi vývody diplomantky souhlasit, jednoznačně prokázala schopnost klást pramenům relevantní otázky, samostatně a kriticky nad nimi přemýšlet a hledat možné odpovědi. Především z toho důvodu práci jednoznačně **doporučuji k obhajobě** a navrhuji ještě hodnocení **výborně**. Autorce doporučuji „jít po stopě“ Landfrasova zahradníka a po dopracování práci publikovat jako studii v regionálním odborném tisku.

České Budějovice, 27. srpna 2015

Jan Ivanega

⁵ Sloukové uniká strukturální odlišnost - v Teplicích dórská kolonáda čtyřech sloupů nad schodištěm utváří rizalit vystupující z masivního kubusu, jehož plochy rizalit harmonicky lemují - hradecké řešení bez rizalitu a podkladu.

⁶ Krummholz, Martin, Buquoyské Nové Hrady. Počátky krajinných parků v Čechách, Praha 2012, s. 20.

⁷ Kromě Stibralových citovaných prací Salisch, Heinrich, Forstästhetik, Berlin 1902.